

EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI
AEGEAN REGION CHAMBER OF INDUSTRY

AYLIK EKONOMİ BÜLTENİ

EKİM 2021
Sayı 102

İÇİNDEKİLER

Yönetici Özeti-Küresel Ekonomi	1
Yönetici Özeti-Türkiye Ekonomisi	2
Küresel Ekonomideki Gelişmeler	3
Dünya Ekonomisi	3
ABD	4
EURO BÖLGESİ-AB	4
Almanya	5
İngiltere	5
Japonya	6
Çin	7
Hindistan	7
Güney Kore	8
Brezilya	8
Rusya	9
İmalat PMI İncelemesi - Eylül 2021	10
Döviz Kurları İncelemesi - Eylül 2021	11
Teknoloji ve İnovasyon Gündemi	12
Türkiye'deki Güncel Ekonomik Gelişmeler	13
Enflasyon - Eylül 2021	13
Sanayi Üretim Endeksi - Ağustos 2021	14
Kapasite Kullanım Oranı - Eylül 2021	15
Güven Endeksleri ve Bütçe	16
Hane Halkı İşgücü Verileri - Ağustos 2021	17
Ödemeler Dengesi - Ağustos 2021	18
Dış Ticaret Verileri - Ağustos 2021	19
Temel Ekonomik Göstergeler Tablosu: Türkiye	20
Temel Ekonomik Göstergeler Tablosu: İzmir	21
İhracatta Yeni Rotalar: Estonya	22

KÜRESEL EKONOMİ YÖNETİCİ ÖZETİ

KÜRESEL

- IMF, "Salgın Sırasında Toparlanma" başlığıyla Dünya Ekonomik Görünüm Raporu'nun güncel sayısını yayınladı. Raporla, küresel ekonomik toparlanmanın devam ettiği ancak, aşırı dağılımdaki adaletsizlikler ve artan maliyetler nedeniyle yavaş bir toparlanma izlendiği kaydedildi.
- Enflasyonist baskılar, dünya ekonomisi üzerinde tehdit yaratmaya devam ediyor. Enflasyon yükselişi pandemiyle ilgili arz-talep uyumsuzluklarından ve artan enerji ile gıda fiyatlarından kaynaklanıyor. Gelişmekte olan ekonomilerin yanı sıra, ABD başta olmak üzere pek çok gelişmiş ekonomide de enflasyon artıyor.
- Enflasyonist baskıların artmasıyla küresel ekonomi açısından 1970'lerdekine benzer uzun vadeli bir stagflasyon döneminin tekrar yaşanabileceği öngörülüyor.

GELİŞMİŞ EKONOMİLER

- **ABD**'de güçlenen enflasyonist baskılar, ekonominin en önemli gündem maddesi olmaya devam ediyor. Ülkedeki üretici fiyatları Eylül'de yıllık bazda %8,6 artarak 2010 yılından bu yana en keskin yıllık artışını gösterdi.
- **Euro Bölgesi**'nde Ağustos'ta %3,0 olan tüketici enflasyonu Eylül'de 0.4 puan artışla %3,4 oranına yükseldi ve son 13 yılın en yüksek düzeyine ulaştı. Enflasyonun ana bileşenleri itibarıyla en yüksek yıllık enflasyon %17,4 ile enerji sektöründe kaydedildi.
- **Almanya**'da sanayi üretimi Ağustos'ta aylık %0,4 azalma öngörülerinden çok daha olumsuz bir gelişme kaydederek, %4 geriledi. Yıllık bazda ise %11,4 artış beklentilerine rağmen, %1,7 gibi sınırlı oranda artış kaydedildi.
- **İngiltere**'de son aylarda süre gelen tedarik sıkıntıları arz krizine dönüşerek, ekonomide yeni bir olumsuz sürecin başlamasına sebep oldu. Krizin büyümesinden endişe ediliyor.
- **Japonya** Merkez Bankası (BOJ), gerçekleştirdiği güncel toplantıda gösterge faiz oranında değişikliğe gitmeyerek, %-0,10 düzeyinde sabit tuttu. Piyasa beklentilerine uygun olarak alınan kararlar, 47. kez üst üste değişikliğe gidilmemiş oldu.

GELİŞMEKTE OLAN EKONOMİLER

- **Çin**'de artan belirsizlikler, ekonomiyi olumsuz yönde etkilemeye devam ediyor. Ekonomi 3. çeyrekte; elektrik kesintileri, arz darboğazları ve emlak sektörü üzerindeki artan endişelerin etkisiyle bir yılın en yavaş hızında, %4,9 oranında büyüdü.
- **Hindistan**'ın dünyanın önde gelen enerji ithalatçı ülkelerinden biri olması, küresel enerji maliyet artışından oldukça olumsuz etkilenmesine sebep oluyor. Enerji ithalatı, bu yıl Nisan-Ağustos döneminde, yıllık bazda %138 artışla, 42 milyar Dolar'a çıktı.
- **Güney Kore**'de, ekonomik büyümesini sürdürüyor. IMF, güncel raporunda çoğu gelişmiş ülkenin 2021 büyüme beklentilerinde aşağı yönlü revizyona giderken, Güney Kore'nin büyüme beklentisinde ise değişikliğe gitmeyerek %4,3 düzeyinde sabit tuttu.
- **Brezilya**'da yoksulluk artıyor. Açıklanan son veriler itibarıyla, yoksul insan sayısının 20 milyonu aştığı ortaya kondu.
- **Rusya**'da, yüksek seyreden vaka sayısına rağmen, ekonomik toparlanma güç kazanıyor. IMF, Rusya'nın 2021 büyüme beklentisini %4,4'den %4,7'ye yukarı yönlü revize etti.

TÜRKİYE EKONOMİSİ YÖNETİCİ ÖZETİ

Enflasyon (Eylül 2021)

TÜFE yıllık %19,58, aylık %1,25 arttı.

Yİ-ÜFE yıllık %43,96, aylık %1,55 arttı.

Sanayi Üretim Endeksi (Ağustos 2021)

Toplam Sanayi %13,8 arttı.

İmalat Sanayi %14,2 arttı.

Kapasite Kullanım Oranı (Eylül 2021)

Bir önceki aya göre 1,0 puan artarak %78,1 oldu.

İşgücü Verileri (Ağustos 2021)

İşsizlik Oranı; %12,1

İşsiz sayısı; 3 milyon 965 bin kişi oldu.

Dış Ticaret (Ağustos 2021)

İhracat, aylık %51,9 artarak 18,9 milyar \$

İthalat, aylık %23,6 artarak 23,2 milyar \$

Dış Tic. Açığı, %32,4 azalarak -4,3 milyar \$ olarak gerçekleşti.

Güven Endeksleri (Eylül 2021)

Reel Kesim Güveni 0,5 puan azalarak 113,4

Tüketici Güveni 1,5 puan artarak 79,7

Ekonomik Güven 1,6 puan artarak 102,4 seviyesinde gerçekleşti.

Bütçe Dengesi (Eylül 2021)

Bütçe; 23 milyar 586 milyon TL açık verdi.

Cari Denge (Ağustos 2021)

2021 yılı Ağustos ayında 528 milyon Dolar, yıl genelinde 23 milyar Dolar oldu.

PMİ&CDS (Eylül 2021)

İmalat PMI aylık 1,6 puan azalarak 52,5 oldu.

CDS aylık 420,47 puan düzeyinde gerçekleşti.

21 Ekim 2021 itibarıyla 438 düzeyinde seyrediyor.

Faiz Oranı

Politika Faizi %16 seviyesine indirildi.

KÜRESEL EKONOMİDEKİ GELİŞMELER

IMF, "Salgın Sırasında Toparlanma" başlığıyla Dünya Ekonomik Görünüm Raporu'nun güncel sayısını yayınladı. Raporla, küresel ekonomik toparlanmanın devam ettiği ancak, aşırı dağılımdaki adaletsizlikler ve artan maliyetler nedeniyle yavaş bir toparlanma izlendiği kaydedildi. Küresel ekonomiye dair büyüme beklentisi 2021 için %6'dan %5,9'a aşağı yönlü revize edilirken, 2022 için ise %4,9'da korundu. 2021'e yönelik aşağı yönlü revizyonda, gelişmiş ekonomilerdeki tedarik gecikmelerinin ve arz kesintilerinin temel etken olduğu vurgulandı. Bununla birlikte, gelişmekte olan ekonomilerde aşılamadaki gecikmeler ve kötüleşen pandemi dinamikleri de revizyonda etkili oldu. Raporla, ayrıca ülkeler arasındaki gelir dağılımı adaletsizliklerine bağlı, ayrışmanın güçlendiği de vurgulandı. Dünya genelindeki yoksulluğun 1990'dan beri ilk kez artışa geçmesi de, gelir dağılımındaki adaletsizliğin derinleştiğine dair bir diğer somut gösterge oldu.

Enflasyonist baskılar, dünya ekonomisi üzerinde tehdit yaratmaya devam ediyor. Gelişmekte olan ekonomilerin yanı sıra, ABD başta olmak üzere pek çok gelişmiş ekonomide de enflasyon artıyor. Enflasyon yükselişi ise daha çok pandemiyle ilgili arz-talep uyumsuzluklarından kaynaklanıyor. Gelişmiş ekonomilerde, enflasyonist baskıların 2022 ortalarında hafifleyeceği, asıl olumsuz etkinin ise gelişmekte olan ekonomiler üzerinde olacağı öngörülüyor. Bu sebeple, dünya ekonomisi açısından kış aylarının zorlu geçmesi bekleniyor.

Küresel gıda fiyatları rekor yükselişini sürdürüyor. Eylül ayında yıllık bazda %33 yükselerek 10 yılın zirvesini gören gıda fiyatlarının, kış aylarında da yükselişini sürdürmesi bekleniyor. Tahıl ve bitkisel yağ fiyatlarındaki artış başı çekiyor. Diğer taraftan, hızla artan enerji fiyatları ekonomistler tarafından enerji krizi olarak nitelendirilmeye başlandı. Elektrik üretiminde, mevcut kaynakların yetersiz kalması sebebiyle kömürün payının artırılması, karbon emisyonlarındaki artışın hızlanması sorununun da beraberinde getiriyor.

Gerek enflasyonist baskıların artması, gerekse küresel gıda ve enerji fiyatlarının tarihi rekor seviyelere yükselmesinin etkisiyle, küresel ekonomi açısından 1970'lerdeki benzer uzun vadeli bir stagflasyon döneminin tekrar yaşanabileceği öngörülüyor. Uzmanlara göre, 2022 yılının ana gündem maddesi söz konusu stagflasyon endişeleriyle mücadele içerisinde geçecek.

Küresel ekonomi açısından, son aylarda bir diğer önemli gündem maddesi olan çip krizi de derinleşiyor. Gelinen noktada, çip üretimindeki sıkıntılar küresel teknoloji devi şirketlerini de olumsuz etkilemeye başladı. Apple, çip yetersizliği nedeniyle 2021 yılı için iPhone 13 üretiminin, planlanandan 10 milyon adet kadar azaltılacağını açıkladı. Küresel otomotiv lideri şirketler de benzer şekilde, üretimlerinin planlanandan daha az olabileceğini açıklıyor. Çip üreticileri ise, gelecek ve sonraki yıllarda da talebin arzdan fazla olmaya devam edeceği ve çip krizinin uzun yıllar küresel ekonomi gündemini meşgul edebileceği uyarısında bulunuyor.

ABD

ABD'de güçlenen enflasyonist baskılar, ekonominin en önemli gündem maddesi olmaya devam ediyor. Ülkedeki üretici fiyatları Eylül'de yıllık bazda %8,6 artarak 2010 yılından bu yana en keskin yıllık artışını gösterdi. Gıda ve enerji fiyatları hariç olarak hesaplanan çekirdek üretici fiyatlarının yıllık %6,8 artması, enflasyondan sadece gıda ve enerji fiyatlarının sorumlu olmadığını ve diğer kalemlerdeki fiyatların da arttığına işaret ediyor.

**Sanayi Üretimi
(Eylül 2021)
%4,6**

**GSYİH
(2021-II)
%12,2**

**İşsizlik Oranı
(Eylül 2021)
%4,8**

**Enflasyon Oranı
(Eylül 2021)
%5,4**

Diğer taraftan, enflasyonist baskılar istihdamı da olumsuz etkileyerek stagflasyonist bir sürece işaret ediyor. ABD ekonomisi hakkında bir diğer önemli gösterge olan tarım dışı istihdam Eylül'de 194 bin kişilik artışla 500 bin artış beklentisinin oldukça altında kalarak, kötü bir performans sergiledi. 2021 son çeyreğinde istihdamın daha kötü bir performans sergileyebileceğinden endişe ediliyor. Ayrıca, Ağustos ihracatının beklentilerin altında kalması ve dış ticaret açığının, Ağustos'ta aylık %4,2 artışla 73,3 milyar Dolar'a yükselerek rekor seviyeye ulaşması da, bir diğer dikkat çekici detay oldu.

Kriz kahini nitelendirilmesiyle ün yapan ekonomist Roubini, ABD ekonomisiyle ilgili söz konusu güncel gelişmeleri değerlendirerek Amerikan Merkez Bankası'nın (FED) faiz artırmayı erteleyeceğini ve süregelen stagflasyonun birkaç çeyrek daha süreceğini belirtti. Enflasyonun gelecek aylarda daha çok yükselebileceğine işaret eden Roubini, artan gıda ve enerji fiyatlarının yanı sıra tedarik zinciri aksaklıklarının ve işgücü darlığının, fiyatlardaki artışı önemli düzeyde tetiklediğini ve ekonomik büyümeye zarar verdiğini de ifade etti.

EURO BÖLGESİ - AB

Enflasyonist baskılar Euro Bölgesi'nde de etkili oluyor. Ağustos'ta %3,0 olan tüketici enflasyonu Eylül'de 0.4 puan artışla %3,4 oranına yükseldi ve son 13 yılın en yüksek düzeyine ulaştı. Enflasyonun ana bileşenleri itibarıyla en yüksek yıllık enflasyon %17,4 ile enerji sektöründe kaydedildi. Söz konusu veri, Euro Bölgesi'nin küresel enerji fiyatlarındaki yükselişten en olumsuz etkilenen ekonomilerin başında geldiğini göstermesi açısından da dikkat çekici oldu. Gelişmeleri değerlendiren Avrupa Merkez Bankası (ECB) Başkanı Christine Lagarde, enflasyonun gelecek aylarda daha da yükselmesini beklediklerini açıkladı. Bu bağlamda, kış ayları Euro Bölgesi açısından daha zorlayıcı geçebilir.

**Sanayi Üretimi
(Ağustos 2021)
%5,1**

**GSYİH
(2021-II)
%13,7**

**İşsizlik Oranı
(Ağustos 2021)
%7,5**

**Enflasyon Oranı
(Eylül 2021)
%3,4**

ECB Eylül ayı para politikası toplantısında, süregelen belirsizliklere rağmen enflasyon dahil ekonomiye yönelik risklerin genel olarak dengeli olduğuna vurgu yapıldı. Toplantıda bir diğer dikkat çekici gelişme, üyelerin Pandemi Acil Varlık Alım Programı kapsamındaki desteklerin sona ermesi yönünde görüş belirtmesi oldu. Merkez Bankası, şu an için parasal sıkılaştırma yönünde net bir işaret vermese de, gelecek aylarda enflasyonun seyri, beklenmedik kararların alınmasına sebep olabilir.

Euro Bölgesi yatırımcı güven endeksi, Ekim'de aylık bazda 2.7 puan gerilemeyle 16,9 seviyesinde gerçekleşti ve son 6 ayın en düşük düzeyine indi. Söz konusu gerilemede bölge ekonomisinin toparlanma sürecine yönelik endişeler etkili oldu. Endeksin 5 aydır art arda düşüş göstermesi de dikkati çekiyor. Bununla birlikte, yatırımcıların gelecek 6 aya ilişkin beklentilerini ölçen Beklentiler Endeksi de 9 puandan 8 puana inerek Mayıs 2020'den bu yana en düşük düzeyine geriledi.

ALMANYA

Almanya'da sanayi üretimi Ağustos'ta aylık %0,4 azalma öngörülerinden çok daha olumsuz bir gelişme kaydederek, %4 geriledi. Yıllık bazda ise %11,4 artış beklentilerine rağmen, %1,7 gibi sınırlı oranda artış kaydedildi. Alt kalemler bazında yapılan incelemeye göre, motorlu araç ve araç parçaları üretiminin %17,5 ve ana mal üretiminin %7,8 gerilemesi, toplam sanayi üretimini aşağıya çeken asıl etkenler oldu. Sanayi üretiminin beklentilerden çok daha hızlı gerilemesi; artan enerji maliyetlerinin ve enflasyonist baskıların, ekonomi üzerinde öngörülenden daha baskın olduğuna işaret ediyor.

Almanya'da bir diğer önemli gelişme Merkel'in başbakanlık görevinin son bulması ve genel seçimlere gidilmesi oldu. Resmi seçim sonuçlarına göre, Sosyal Demokrat Parti (SPD) %25,7 oy oranı ile birinci sırada yer aldı. Seçimden zaferle çıkan söz konusu parti, diğer partilerle koalisyon arayışına girdi. Bu sebeple, piyasalarda güncel olarak siyasi gelişmeler de etkili oluyor. İş başına gelecek yeni yönetimin, özellikle artan enerji, gıda ve barınma maliyetleri ile ilgili geliştireceği politikalar merak konusu haline geldi.

İNGİLTERE

İngiltere'de son aylarda süre gelen tedarik sıkıntıları arz krizine dönüşerek, ekonomide yeni bir olumsuz sürecin başlamasına sebep oldu. Önce karayollarında başlayan nakliye krizi, ardından deniz yollarına sıçrayarak büyük tırların ve gemilerin yollarda ve limanlarda kalmasına sebep oldu. Tüketiciler nezdinde, akaryakıt ve pek çok günlük ihtiyaç malzemesinin karşılanamamasına sebep olan arz krizi, perakende sektörünün ardından, imalat ve enerji sektörlerine de yayılarak, üretimi de tehdit ediyor. Yoğun enerji tüketimi yapılan sektörlerde üretimin çoktan durma aşamasına gelmesi endişeleri artırdı. Bu doğrultuda krizin, artan enerji maliyetlerinin etkisiyle kış aylarında daha da derinleşmesi bekleniyor.

Güncel gelişmeleri değerlendiren önceki İngiltere Başbakanı Gordon Brown, İngiltere'de yüzbinlerce ailenin gelecek aylarda faturalarını ödeyemeyeceğini, enerji fiyatlarındaki artış nedeniyle 3,5 milyon hanenin yakıt sıkıntısı çekebileceğini açıkladı ve İngiltere tarihinin en ağır kışlarından birinin yaşanacağını vurguladı. İngiliz Hükümeti'nin yakın zamanda açıkladığı 500 milyon Sterlin tutarındaki "zorluk fonu"nun yeterli olmayacağını belirten Brown daha fazla yardım çağrısında bulundu. Bu sebeple, İngiltere ekonomisini pandemi yardımlarından sonra bu kez de arz krizine bağlı yardımlarla ilgili bir sınav bekliyor.

Artan maliyetleri ve kriz sürecini ele alan İngiltere Merkez Bankası (BoE), enflasyonun hedefin üzerinde seyrettiğini ve bunun ciddi bir endişe kaynağı olduğunu, yüksek enflasyonun kesinlikle engellenmesi gerektiğini açıkladı. Bu sebeple, piyasalar gelecek toplantıda Merkez Bankası'nın faiz artırımı yapacağı beklentisiyle fiyatlanmaya başladı.

Sanayi Üretimi
(Ağustos 2021)
%1,7

GSYİH
(2021-II)
%9,2

Enflasyon Oranı
(Eylül 2021)
%4,1

İşsizlik Oranı
(Ağustos 2021)
%3,6

Sanayi Üretimi
(Ağustos 2021)
%3,7

GSYİH
(2021-II)
%22,2

Enflasyon Oranı
(Eylül 2021)
%3,1

İşsizlik Oranı
(Ağustos 2021)
%4,5

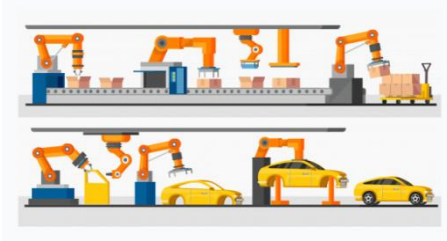
JAPONYA

Uzun yıllardır deflasyonla gündemde olan Japonya, küresel enflasyonun etkisiyle toptan fiyatlarda sert bir yükselişle, %6,3 oranında arttı ve son 13 yılın en yüksek seviyesine çıktı. Toptan fiyatlarda artışta, yükselen küresel emtia fiyatlarının yanı sıra, Dolar karşısında zayıflayan Yen'in ithalat maliyetlerini yükseltmesi etkili oldu. Ancak, toptan fiyatlardaki artışa rağmen, yıllık manşet tüketici fiyatları %-0,3 ve gıda ve enerji hariç tüketici fiyatları %-0,6 seviyesinde seyretmeye devam ediyor.

Japonya Merkez Bankası (BOJ), gerçekleştirdiği güncel toplantıda gösterge faiz oranında değişikliğe gitmeyerek, %-0,10 düzeyinde sabit tuttu. Piyasa beklentilerine uygun olarak alınan kararlar, 47. kez üst üste değişikliğe gidilmemiş oldu. Küresel enflasyonist sürece rağmen, ekonomistlerin BOJ'un yakın zamanda faiz politikasında değişikliğe gitmesi yönünde bir beklentileri bulunmuyor.

Seçim süreciyle gündeme gelen bir diğer ülke de Japonya oldu. Ülkede şu an iktidardaki Liberal Demokrat Parti, Meclisi feshedeceği ve Kasım'da olağan genel seçimlere gidileceğini açıkladı. En muhtemel seçim planına göre 26 Ekim'de kampanyası başlatılacak olağan genel seçimin 7 Kasım'da düzenlenmesi bekleniyor. Kış aylarında ve 2022'de nasıl bir ekonomi politikası izleneceğinde, küresel gelişmeler kadar seçim sonuçları da belirleyici olacak.

Sanayi Üretimi
(Ağustos 2021)
%8,8

GSYİH
(2021-II)
%7,5

İşsizlik Oranı
(Ağustos 2021)
%2,8

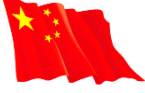

Enflasyon Oranı
(Eylül 2021)

%-0,3

GELİŞMEKTE OLAN EKONOMİLER

ÇİN

Çin'de artan belirsizlikler, ekonomiyi olumsuz yönde etkilemeye devam ediyor. Ekonomi 3. çeyrekte; elektrik kesintileri, arz darboğazları ve emlak sektörü üzerindeki artan endişelerin etkisiyle bir yılın en yavaş hızında büyüdü. 2. çeyrekteki %7,9'luk oranın ardından sadece %4,9 oranında kaydedilen büyüme, beklentilerin altında kaldı. 3. çeyrek büyümesini değerlendiren ekonomistler, yurt içi ekonomik toparlanmanın hala istikrarsız ve düzensiz olduğunu vurguladı. Bu bağlamda, pandeminin olumsuz etkileri geride bırakılmış olsa da, yavaşlayan fabrika faaliyeti, azalan tüketim ve yavaşlayan emlak sektörünün toparlanmaya ivme kaybettiği anlaşılıyor.

Son dönemlerde iflasın eşliğinde olmasıyla gündeme gelen, Çin'in sorunlu gayrimenkul şirketi Evergrande, ara verdiği 20 konut projesindeki inşaatlara yeniden başladığını açıkladı. Söz konusu gelişme, Çin'de olduğu kadar küresel piyasalarda da tedirginliğe yol açan şirketin nakit krizini aşmaya yönelik olumlu bir gelişme olarak nitelendirildi. Ancak, bu olumlu gelişmelere rağmen küresel yatırımcılar, şirketin nakit krizini aşmasına temkinle yaklaşıyor. Küresel yatırım hareketlerine yönelik değerlendirmeleriyle ön plana çıkan Wall Street Journal, Evergrande'in, Çin'de zor duruma düşen son gayrimenkul geliştirme şirketi olmayacağını ve nakit krizinin uzun vadede farklı firmalara da sıçrayarak ekonomiyi zora sokacağını iddia etti.

Enflasyonist baskıların gündeme geldiği bir diğer ülke Çin oldu. Ülkedeki üretici fiyatları Eylül'de, verilerin tutulmaya başlandığı 1996 yılından bu yana görülen en hızlı artışı kaydetti. Ağustos ayında %9,5 artmasının ardından Eylül'de %10,7 artan üretici fiyatlarının keskin yükselişinde, artan hammadde fiyatları ve enerji kısıtlamaları etkili oldu. Söz konusu kısıtlamalar, İngiltere'dekine benzer şekilde tedarik darboğazı yaratarak, işletmeler üzerinde baskı yaratıyor. Enflasyon verilerini değerlendiren ekonomistler, Çin ekonomisinin stagfasyona girmesi riskinin artmakta olduğunu belirttiler.

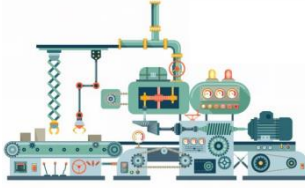
HİNDİSTAN

Hindistan'ın dünyanın önde gelen enerji ithalatçı ülkelerinden biri olması, küresel enerji maliyet artışından oldukça olumsuz etkilenmesine sebep oluyor. Güncel olarak açıklanan veriler itibarıyla, geçen yıl pandemi yasaklarında enerji talebinin azalması sebebiyle, 18 milyar Dolar'a kadar gerileyen enerji ithalatı, bu yıl Nisan-Ağustos döneminde, yıllık bazda %138 artışla, 42 milyar Dolar'a çıktı.

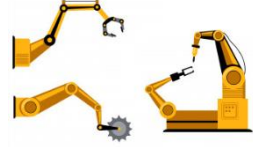
Ülkedeki kömür stoklarının azalması üretimi enerjiye ve kömüre bağlı sanayi dallarını zor duruma düşürmeye başladı. Sonuç olarak; ekonomistler Hindistan'da muhtemel bir enerji krizinin kapıda olduğu ve 2022'nin bu anlamda zorlu geçeceği yorumunda bulunuyor. Ayrıca, Hindistan'ın en önemli ulusal hedeflerinden biri olan 2025'de 5 trilyon Dolar'lık bir ekonomi olmasının artık nerdeyse imkansız hale geldiği ve bu hedefi gerçekleştirmek için her yıl %9 büyüme olması gerektiği belirtiliyor.

Süregelen enflasyonist baskılara rağmen, pandeminin etkilerinin zayıflamasıyla Hindistan'da tüketici güveni Ekim'de bir önceki aya göre %1,9 oranında yükseldi. Özellikle, geleceğe yönelik tüketim ve yatırım harcamalarında artış kaydedildi. Tüketici güvenindeki bu artışa rağmen, işsizlik ise hala önemli bir endişe kaynağı olmaya devam ediyor.

Sanayi Üretimi
(Eylül 2021)
%3,1

GSYİH
(2021-III)
%4,9

Enflasyon Oranı
(Eylül 2021)
%0,7

İşsizlik Oranı
(Eylül 2021)
%4,9

Sanayi Üretimi
(Ağustos 2021)
%11,9

GSYİH
(2021-II)
%20,1

Enflasyon Oranı
(Eylül 2021)
%4,4

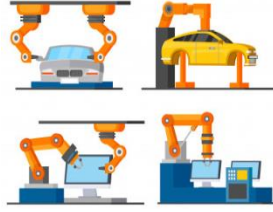
İşsizlik Oranı
(Eylül 2021)
%6,9

GÜNEY KORE

Güney Kore, yaşadığı zorluklara rağmen, istikrarlı ekonomik büyümesini sürdürüyor. IMF, açıkladığı güncel raporunda çoğu gelişmiş ülkenin ve dünya ekonomisinin 2021 büyüme beklentilerinde aşağı yönlü revizyona giderken, Güney Kore'nin büyüme beklentisinde ise değişikliğe gitmeyerek %4,3 düzeyinde sabit tuttu. 2022'ye yönelik büyüme öngörüsü ise 0.1 puan indirimle %3,3'e revize edildi. Söz konusu küçük revizyonda enflasyonist baskıların, artan enerji maliyetlerinin ve çip krizinin olası muhtemel etkileri dikkate alındı.

**Sanayi Üretimi
(Ağustos 2021)**

%9,6

**GSYİH
(2021-II)**

%5,9

**Enflasyon Oranı
(Eylül 2021)**

%2,5

**İşsizlik Oranı
(Eylül 2021)**

%3,0

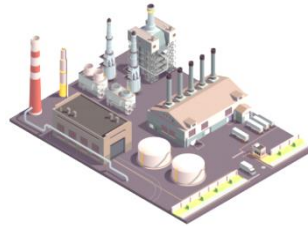
Güney Kore Merkez Bankası, gösterge faiz oranını Ağustos'ta 25 baz puan artırımının ardından gerçekleştirdiği güncel toplantıda beklentilere uygun olarak %0,75 seviyesinde sabit tuttu. Eylül ayı tüketici enflasyonunun %2,5 seviyesinde ve hala hedef seviye sınırı içerisinde yer alması, faiz oranının sabit tutulması kararında etkili oldu. Ancak, ekonomistler enflasyonist baskının giderek arttığını ve Merkez Bankası'nın gelecek ay faiz artırımına gideceğini öngörüyorlar.

Enflasyon baskının artmasıyla yatırımcıların risk iştahının azalması, Güney Kore para birimi Won'un değer kaybını da güçlendiriyor. Güncel gelişmeler itibarıyla, Ekim'de Won Dolar karşısında son 14 ayın en düşük değerini aldı. Enflasyonun ve faiz oranlarının seyri, gelecek aylarda diğer pek çok alanda olduğu gibi Won'un seyrinde de etkili olacak.

BREZİLYA

Pandeminin olumsuz etkilerinin devam etmesi ve enflasyonun yükselmesi, Brezilya'da yoksulluğu artırıyor. Açıklanan son veriler itibarıyla, yoksul insan sayısının 20 milyonu aştığı ortaya kondu. Ayrıca, yine pandeminin olumsuz bir sonucu olarak, 117 milyon kişiyle nüfusun en az yarısı, gıdaya erişmede sıkıntı yaşadığı açıklandı. Bununla birlikte, Brezilya tarihinin en kurak dönemlerinden birinin yaşanması da yoksulluk ve açlık sınırını yükseltiyor. Enerji ve gıda maliyetlerindeki artış, 2022'de de Brezilya gündemini işgal etmeye devam edecek.

**Sanayi Üretimi
(Ağustos 2021)**

%-0,7

**İşsizlik Oranı
(Temmuz 2021)**

%13,7

**GSYİH
(2021-II)**

%12,4

**Enflasyon Oranı
(Eylül 2021)**

%10,3

Brezilya'da yaşanan olumsuz atmosferin etkisiyle sanayi üretimi Ağustos'ta yıllık bazda %0,7 azaldı. Bölgesel ayrıma göre yapılan araştırmada, ülkedeki 15 bölgeden en az 7 tanesinde sanayi üretiminin azalmış olması, üretim azalışından ülkenin en az yarısının etkilendiğini ortaya koydu. Bununla birlikte, yine Ağustos'ta perakende satışlar, aylık bazda %3,1 yıllık bazda ise %4,1 oranında azaldı. Özellikle, tüketicilerin daha az gıda ve içecek almaya başlamalarının bir sonucu olarak süpermarket satışlarının %4,6 oranında düşmesi dikkat çekti.

Pandemi kaynaklı işsizliğin ve yoksulluğun artması, Brezilya halkını alternatif yatırım araçlarına yöneltti. Söz konusu yatırım araçlarının başında ise kripto paralar geliyor. Brezilya Merkez Bankası, 2021'de Brezilya'da 4 milyar Dolar'lık kripto para işleminin gerçekleştiğini açıkladı. Söz konusu veri, kripto para işlemlerine ilde Brezilya'nın dünyanın üst sıralarda olduğunu gösteriyor.

RUSYA

Rusya'da yüksek seyreden vaka sayısına rağmen, ekonomik toparlanma güç kazanıyor. IMF, Rusya'nın 2021 büyüme beklentisini %4,4'den %4,7'ye yukarı yönlü revize etti. Bununla birlikte, küresel olumsuz gelişmeleri dikkate alarak 2022 büyüme beklentisini ise %3,1'den %2,9'a düşürdü. IMF ayrıca ülkedeki işsizliğin de gerileyerek 2021 sonunda %4,9, 2022'de %4,6 oranında gerçekleşeceği öngörüsünü paylaştı.

Enflasyon, dünya genelinde olduğu gibi Rusya'da da artıyor. Ağustos'ta %6,7 oranında kaydedilen tüketici enflasyonu Eylül'de ise %7,4 düzeyine yükseldi. Böylece enflasyon son 5 yılın en yüksek düzeyine tırmanmış oldu. Enflasyonun gelecek aylarda da tırmanışını sürdürmesi bekleniyor. Özellikle, gıda fiyatlarının son 1 yıl içerisinde ortalama %9,2 artmış olması, temel ihtiyaçların karşılanması konusundaki zorluklara işaret ediyor.

Güncel gelişmeleri dikkate alan Ekonomi Bakanlığı yılsonu enflasyon tahminini %5,8'den %7,4 düzeyine yükseltti. Bakanlık bununla birlikte, temel mücadele alanının artan gıda fiyatlarının düşürülmesi olduğunu vurguladı.

**Sanayi Üretimi
(Ağustos 2021)**

%4,7

**GSYİH
(2021-II)
%10,1**

**Enflasyon Oranı
(Eylül 2021)**

%7,4

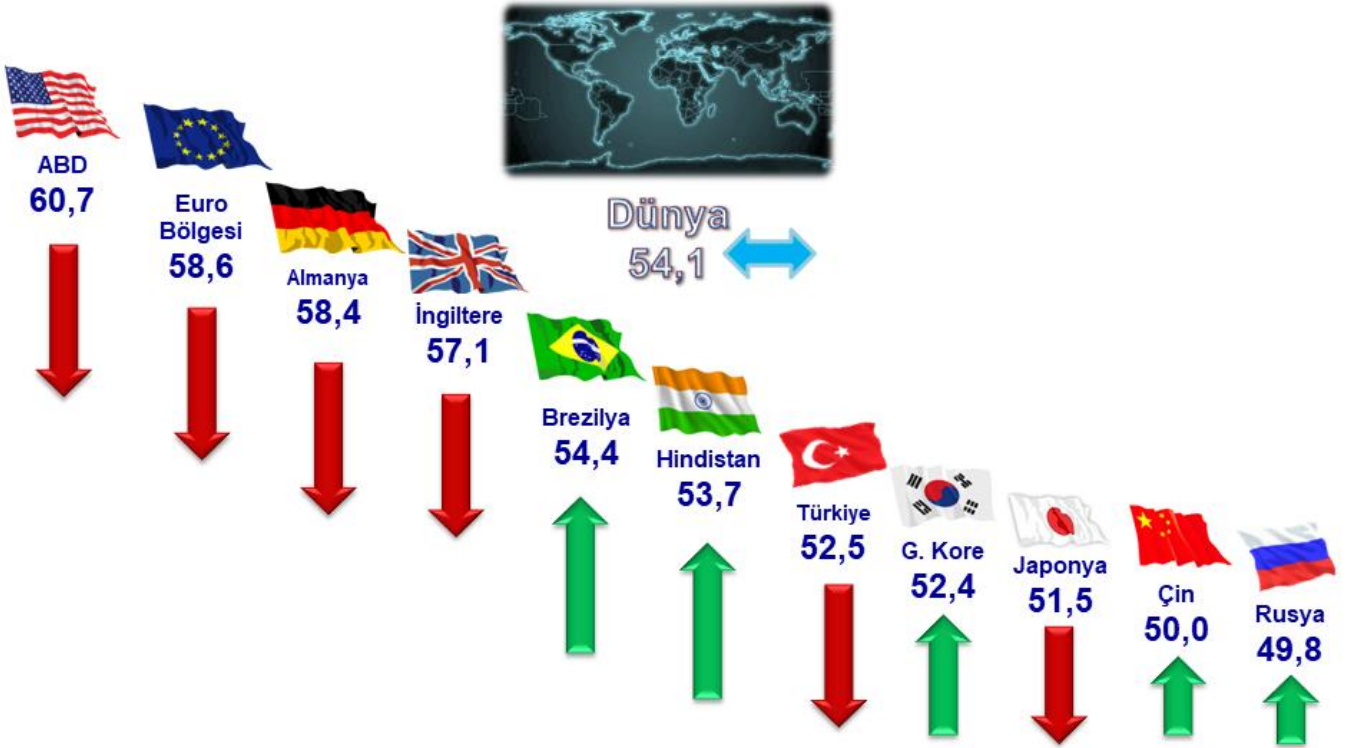
**İşsizlik Oranı
(Ağustos 2021)**

%4,4

Ülkelerin çeyrekler itibariyle verilen büyüme oranları, bir önceki yılın aynı dönemine göre baz alınmıştır.

İMALAT PMI ENDEKSİ (EYLÜL 2021)

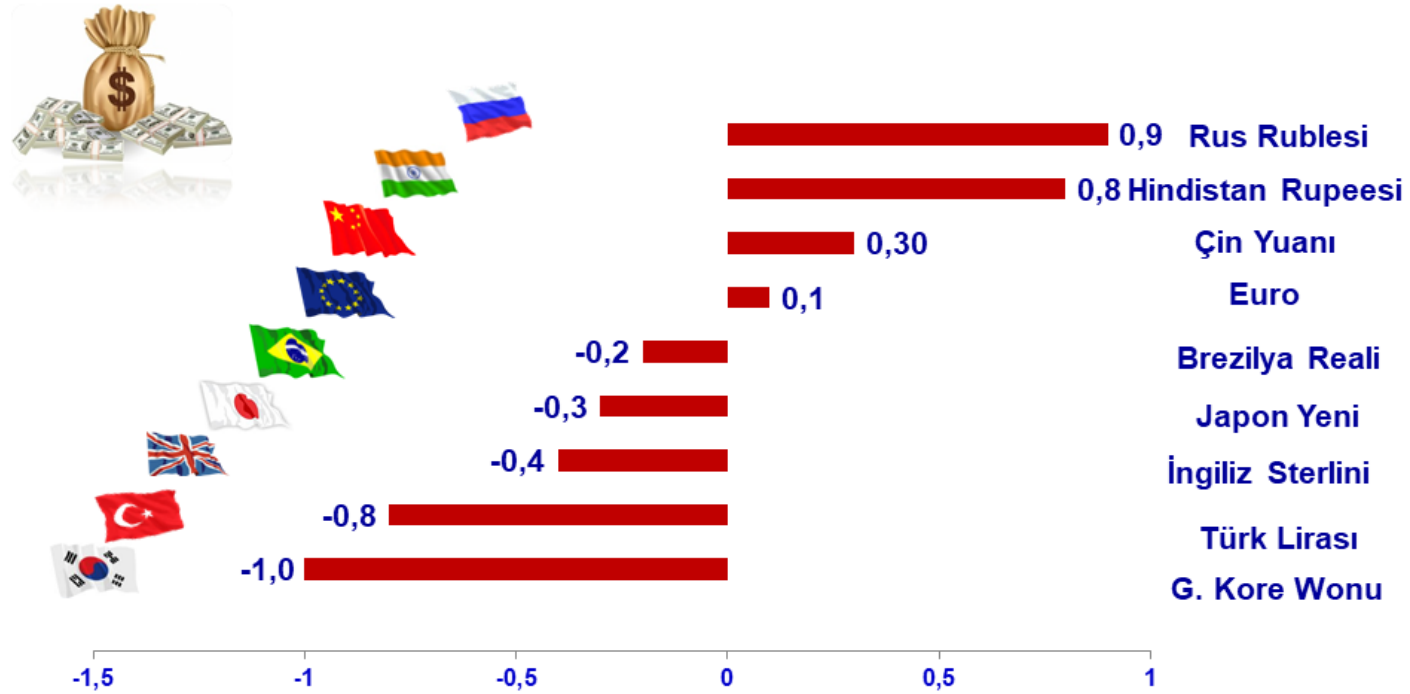
- Eylül ayında imalat PMI endekslerinde, genel olarak düşüş seyri devam etti. ABD ilk sıraya yükselirken, ikinci sırada Euro Bölgesi, üçüncü sırada Almanya yer aldı. İngiltere dördüncü sıradaki konumunu korumaya devam etti. Dünya imalat PMI endeksi ise bir önceki aya göre sabit kaldı.
- Gelişmekte olan ülkelerden Brezilya, Hindistan, Çin ve Rusya'da kısmi toparlanmalar izlendi. Güney Kore de hafif bir toparlanmayla artış kaydetti.
- Türkiye imalat PMI endeksi bir önceki aya göre 1,6 puan azalışla 52,5 değerini aldı. Ancak, değerlendirme raporunda söz konusu gerilemeye rağmen, sektörün faaliyet koşullarında aylık bazda güçlü bir iyileşme olduğu bilgisine yer verildi.

İmalat PMI (Purchasing Managers Index): İmalat Sanayi Satın Alma Yöneticileri Endeksi
Kaynak: Markit

DÖVİZ KURLARI (EYLÜL 2021)

- Eylül ayında, Dolar'ın seyri ülkeler arasında ayrıştı. Hindistan Rupeesi ve Rus Rublesi Dolar karşısında değer kazanmaya bu ay da devam etti. Çin Yuanı ve Euro da değer kazananlar arasında yer aldı.
- Brezilya Reali, Japon Yeni ve İngiliz Sterlini'nde değer kayıpları gözlemlendi.
- Türk Lirası Ağustos ayındaki hafif değer kazancını, Eylül ayında tekrar değer kaybına döndürdü. Güney Kore Wonu açısından sürpriz şekilde değer kayıpları güçlendi.

*Bir önceki aya göre, ABD Dolar'ı karşısındaki % değişim oranlarıdır.

TEKNOLOJİ VE İNOVASYON GÜNDEMİ

Küresel lider şirketlerini bile olumsuz etkileyen ve daha uzun yıllar sürmesi beklenen çip krizine yönelik çözüm arayışları devam ediyor. Mikroçip üretim sektörü liderlerinden Taiwan Semiconductor (TSMC), Japonya'da 2022'de ileri düzey çip imalat fabrikasını kuracağını açıkladı. Fabrikanın 2024'te hizmete girmesi planlanıyor.

NASA yeni uzay görevleri için çalışmalarına devam ediyor. Son çalışmalar kapsamında Jüpiter'i keşfetmek için Lucy ismi verilen bir araç, uzaya fırlatıldı. 12 yıl boyunca görev yapacak olan araç sayesinde Jüpiter ve atmosferi hakkında detaylı bilgi edinilecek.

Çin Merkez Bankası'nın kripto para yasağı, küresel dengelerin değişmesine sebep oldu. İngiltere'de Cambridge Üniversitesi tarafından yapılan bir araştırmaya göre, ABD Çin'i kısa sürede geride bırakarak, küresel bitcoin madenciliğinde en büyük paya sahip ülke oldu.

Robotların evlerdeki kullanımı yaygınlaşıyor. Güncel gelişmeler kapsamında ev tipi robotlara bir yenisi eklendi ve Amazon, Astra isimli robotu satışa sundu. Uzaktan kontrol edilebilen robot, evdeki insanların ve hayvanların güvenliği için kullanılabilir.

Türkiye'nin ilk elektro mobilité fuarı 'e-drive TURKEY', 9 Aralık'ta gerçekleştirilecek. Söz konusu fuarda, teknoloji meraklıları ve elektrikli araç tutkunları için elektrikli ve hibrit otomobiller, farklı elektrikli araçlar, batarya ve ekipmanları, vb. ürünler sergilenecek.

TÜRKİYE'DEKİ GÜNCEL EKONOMİK GELİŞMELER

ENFLASYON (EYLÜL 2021)

Enflasyon oranı; 2021 yılı Eylül ayında; yıllık TÜFE'de %19,58, Yİ-ÜFE'de %43,96 oranında gerçekleşti. Bir önceki aya göre ise; TÜFE'de %1,25, Yİ-ÜFE'de ise %1,55 oranında artış kaydedildi.

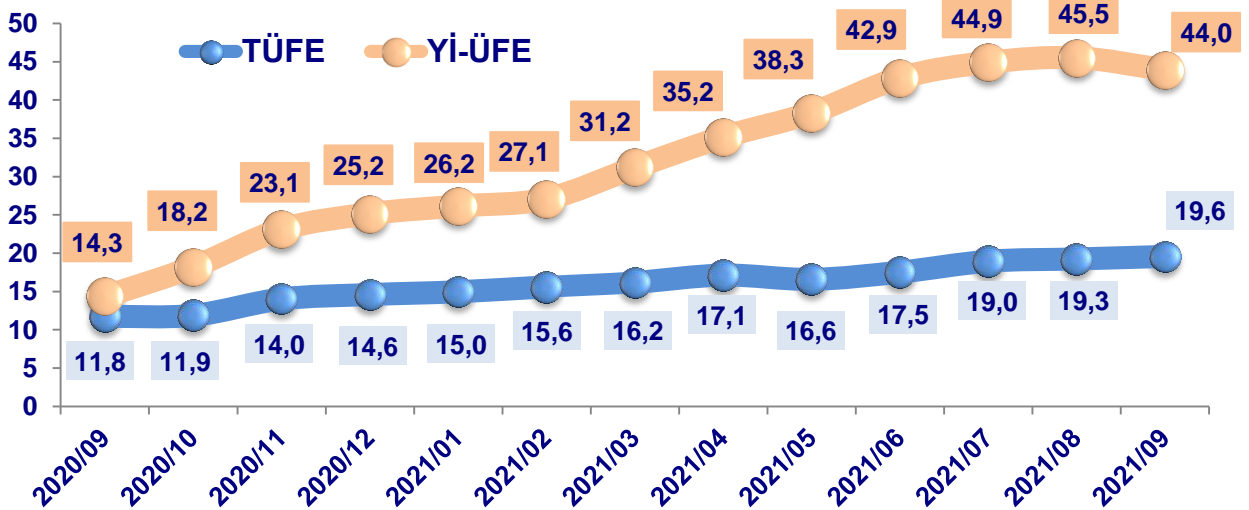
Eylül	TÜFE		Yİ-ÜFE		YD-ÜFE	
	2020	2021	2020	2021	2020	2021
Yıllık (%)	11,75	19,58	14,33	43,96	33,15	28,87
Aylık (%)	0,97	1,25	2,65	1,55	3,08	1,55

2021 yılı Eylül ayında TÜFE'de ana harcama gruplarına göre yıllık en düşük artış %1,80 ile alkollü içecekler ve tütün grubunda gerçekleşti. Bununla birlikte, %4,99 ile haberleşme, %7,32 ile giyim ve ayakkabı ve %12,45 ile eğlence ve kültür en düşük artışın olduğu diğer gruplar olurken, %28,79 ile gıda ve alkolsüz içecekler, %23,27 ile ev eşyası ve %23,27 ile lokanta ve oteller artışın en yüksek olduğu gruplar oldu.

İstatistiki bölgelere göre yapılan ayırmada; İzmir'de TÜFE yıllık bazda %19,04 oranında, aylık bazda %1,12 oranında arttı.

Yİ-ÜFE'de sanayinin dört sektörünün yıllık bazdaki değişimleri; madencilik ve taş ocakçılığında %28,39, imalatta %43,68, elektrik, gaz üretimi ve dağıtımında %50,10 ve su temininde %30,15 artış olarak gerçekleşti.

Yıllık Değişim Oranları (%)

SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ (AĞUSTOS 2021)

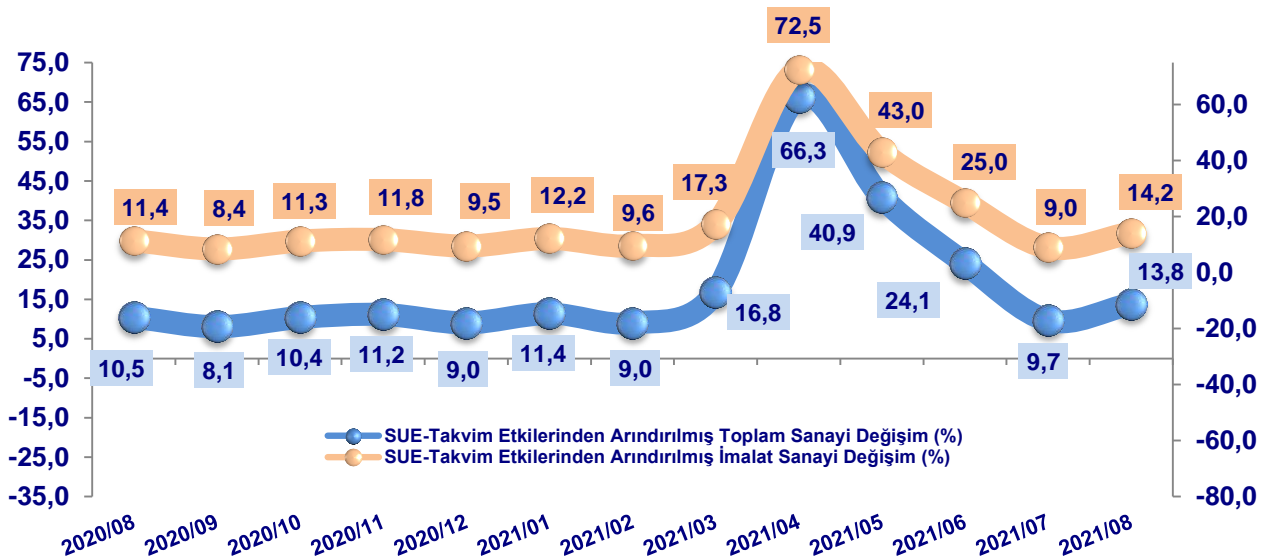
Sanayi üretim endeksi; 2021 yılı Ağustos ayında yıllık bazda %13,8, aylık bazda ise %5,4 azaldı.

AĞUSTOS 2021	Arındırılmamış Yıllık (%)	Takvim Etkisinden Arındırılmış Yıllık (%)	Mevsim ve Takvim Etkisinden Arındırılmış Aylık (%)
Toplam Sanayi	19,9	13,8	5,4
Madencilik ve Taşocakçılığı	13,4	9,4	-1,7
İmalat Sanayi	20,6	14,2	6,3
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklim Ürt. ve Dağıtım	13,3	9,4	-0,2

Sanayinin alt sektörleri incelendiğinde; 2021 yılı Ağustos ayında madencilik ve taşocakçılığı sektörü endeksi %9,4, imalat sanayi sektörü endeksi %14,2, elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi %9,4 arttı.

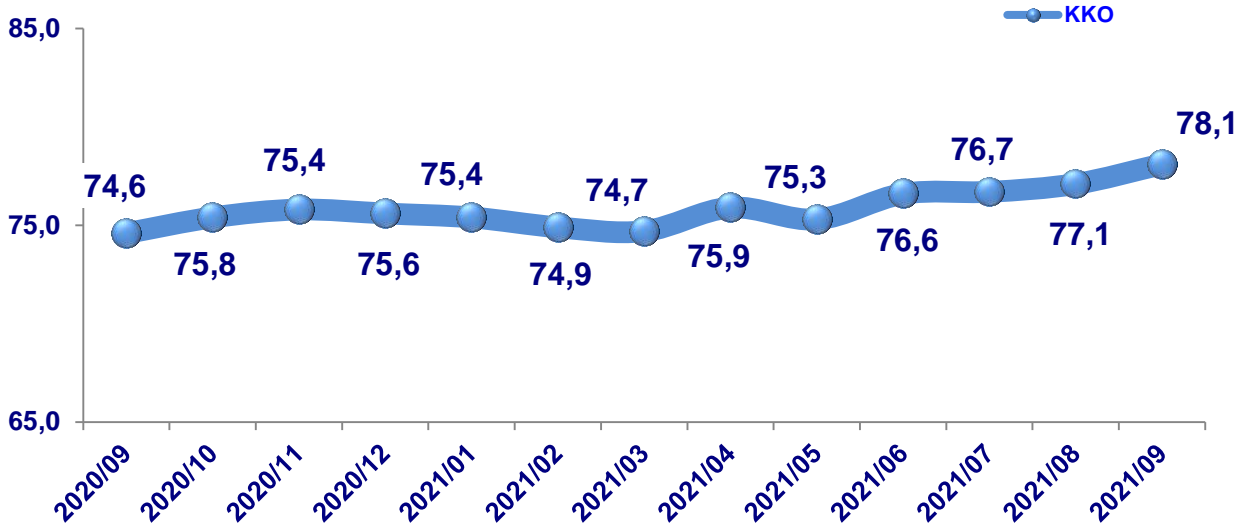
İmalat sanayinin alt sektörlerine baktığımızda; Ağustos ayında yıllık en fazla artış, %26,3 ile motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatında ve %26,3 ile diğer ulaşım araçlarının imalatı gerçekleşti. Bu artışı %24,3 ile başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı ve %21,5 ile giyim eşyalarının imalatı izledi. Aynı dönemde imalat sanayi alt sektörlerinde %-5,7 ile temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı ve %-5,3 ile tütün ürünleri imalatı azalış kaydeden kalemler oldu.

Ana sanayi gruplarından Ağustos ayında bir önceki aya göre en fazla artış; %20,5 ile sermaye malı grubunda gerçekleşti.

KAPASİTE KULLANIM ORANI (EYLÜL 2021)

Kapasite Kullanımı; 2021 yılı Eylül ayında bir önceki aya göre 1,0 puan artarak %78,1 oranında gerçekleşti.

EN YÜKSEK KAPASİTE ORANINA SAHİP SEKTÖRLER

Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç) **%84,7**

Kağıt ve kağıt ürünleri imalatı **%84,0**

Ana metal sanayi imalatı **%81,9**

Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı **%81,2**

EN DÜŞÜK KAPASİTE ORANINA SAHİP SEKTÖRLER

Diğer İmalatlar **%69,6**

Temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı **%66,0**

Makine ve ekipmanların kurulumu ve onarımı imalatı **%64,1**

Deri ile ilgili ürünlerin imalatı **%63,7**

GÜVEN ENDEKSLERİ

Aylar	Reel Kesim Güven Endeksi	Tüketici Güven Endeksi	Ekonomik Güven Endeksi
2020			
Eylül	105,3	82,0	94,3
2020 Yıllık	98,2	81,0	88,8
2021			
Temmuz	114,8	79,5	100,1
Ağustos	113,9	78,2	100,8
Eylül	113,4	79,7	102,4

Kaynak: TÜİK, TCMB

Reel Kesim Güven Endeksi; 2021 yılı Eylül ayında bir önceki aya göre, 0,5 puan azalarak 113,4 ile düşüşünü sürdürdü.

Tüketici Güven Endeksi; 2021 yılı Eylül ayında 1,5 puan artarak 79,7 ile tekrar yükselişe geçti.

Tüketici güven endeksi ve mevsim etkilerinden arındırılmış reel kesim (imalat sanayi), hizmet, perakende ticaret ve inşaat sektörleri güven endekslerinin alt endekslerinin ağırlıklandırıp birleştirilmesi ile oluşturulan Ekonomik Güven Endeksi, 2021 yılı Eylül ayında, bir önceki aya göre, 1,60 puan artarak 102,4 değerine ulaştı.

BÜTÇE GERÇEKLEŞMELERİ

Bütçe; 2020 yılı Eylül ayında 29 milyar 665 milyon TL açık vermiş iken, 2021 yılı aynı döneminde 23 milyar 586 milyon TL açık verdi. Bütçe gelirleri, Eylül ayında %49,4 oranında artarak 117 milyar 921 milyon TL, bütçe giderleri ise %30,3 oranında artarak 141 milyar 507 milyon TL olarak kaydedildi. Geçen yıla göre Ocak-Eylül döneminde bütçe dengesinde artış %56,5 oldu.

2021 yılı Eylül ayında vergi gelirleri; yıllık bazda %40 oranında artarak 95 milyar 619 milyon TL seviyesine ulaştı. Faiz hariç giderler %37,9 oranında artarak 127 milyar 399 milyon TL olarak gerçekleşti.

Ayrıca, 2020 yılı Eylül ayında 13 milyar 455 milyon TL, 2021 yılı Eylül ayında 9 milyar 478 milyon TL faiz dışı açık verildi.

Milyon TL	Eylül 2021	Oca.-Eyl. 2021	2021/2020 (Oca.-Eyl.) Değişim Oranı (%)
Bütçe Giderleri	141.507	1.051.650	20,9
Bütçe Gelirleri	117.921	990.557	35,8
Bütçe Dengesi	-23.586	-61.093	56,5

Kaynak: T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı

HANE HALKI İŞGÜCÜ VERİLERİ (AĞUSTOS 2021)

İşsizlik oranı; 2021 yılı Ağustos ayında yıllık bazda değişim göstermeyerek %12,1 oranında gerçekleşti. İstihdam edilen kişi sayısı 14 bin kişi azalırken, işsiz sayısı 11 bin kişi arttı. Toplam işsiz sayısı 3 milyon 965 bin kişi oldu.

Mevsim Etkisinden Arındırılmış Temel İşgücü Göstergeleri

AĞUSTOS	Toplam	
	2020	2021
15 yaş ve daha yukarı yaşta kişiler		
Nüfus (Milyon kişi)	62,7	63,8
İşgücü (Milyon kişi)	30,9	32,7
İstihdam (Milyon kişi)	26,8	28,7
İşsiz (Milyon kişi)	4,0	4,0
İşgücüne dahil olmayanlar (Milyon kişi)	31,9	31,2
İşgücüne katılma oranı (%)	49,2	51,2
İstihdam oranı (%)	42,8	45,0
İşsizlik oranı (%)	13,0	12,1
Tarım dışı işsizlik oranı (%)	15,2	14,2
Genç nüfusta (15-24 yaş) işsizlik oranı (%)*	24,7	22,7

* Çalışmayan ve eğitimde(örgün ve yaygın) olmayan gençlerin, toplam genç nüfus içindeki oranıdır.

2021 yılı Ağustos ayında tarım dışı işsizlik oranı %14,2 olarak kaydedildi. Diğer taraftan, genç nüfusta işsizlik oranı %22,7 oranında, geniş tanımlı işsizlik oranı olan atıl işgücü oranı ise bir önceki aya göre 1,7 puanlık azalışla %22,0 seviyesinde gerçekleşti. İşsizlik oranı; erkeklerde %10,8, kadınlarda %15,0 oranında kaydedildi.

2021 yılı Ağustos döneminde istihdam edilenlerin %17,2'si tarım, %21,5'i sanayi, %6,3'ü inşaat, %55,0'ı ise hizmet sektöründe yer aldı. Bir önceki aya göre, istihdam edilenlerin sayısı tarım sektöründe 26 bin kişi, sanayi sektöründe 217 bin kişi ve inşaat sektöründe 83 bin kişi artarken, hizmet sektöründe 341 bin kişi azaldı.

İSTİHDAMIN SEKTÖREL DAĞILIMI (Milyon kişi, 15+ yaş)

AĞUSTOS 2021	SANAYİ	TARIM	İNŞAAT	HİZMETLER	TOPLAM
TOPLAM	6,2	4,9	1,8	15,8	28,7

ÖDEMELER DENGESİ (AĞUSTOS 2021)

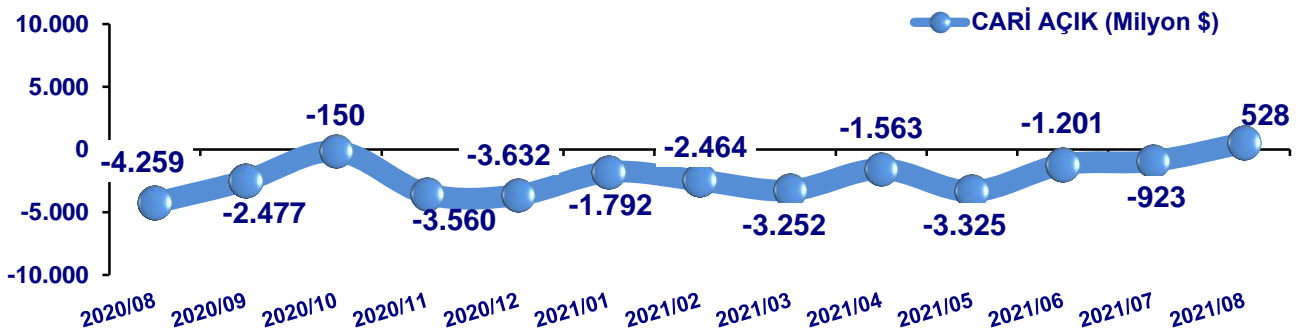
Cari işlemler hesabı; 2021 yılı Ağustos ayında 10 ay sonra 528 milyon Dolar ile fazla verdi. Dış ticaret açığındaki daralma, taşımacılık ve seyahat gelirlerindeki artışlar cari açığa iyileşmede etkili oldu. 12 aylık kümülatif cari açık 23 milyar Dolara gerileyerek yaklaşık son 1 yılın en düşük seviyesinde gerçekleşti.

Milyon Dolar	Ağustos		Ocak-Ağustos		12 Aylık Kümülat.
	2020	2021	2020	2021	2021
CARİ İŞLEMLER HESABI	-4.068	528	-25.977	-13.992	-23.033
SERMAYE HESABI	-9	-22	-27	-60	-69
FİNANS HESABI	-6.100	4.956	-34.766	-553	-5.650
Doğrudan Yatırımlar (net)	-439	319	-3.033	-3.433	-5.099
Portföy Yatırımlar (net)	2.084	-1.339	16.973	-5.224	-12.632
Diğer Yatırımlar (net)	-143	-7.271	-9.703	-19.107	-22.271
Rezerv Varlıklar (net)	-7.602	13.247	-39.003	27.211	34.352
Net Hata ve Noksan	-2.023	4.450	-8.762	13.499	17.452

2021 yılı Ağustos ayında Ekim 2020'den bu yana net doğrudan yatırımlar 319 milyon Dolar ile ilk kez sermaye çıkışı gerçekleşti. Portföy yatırımlarında 1,3 milyar Dolarlık sermaye girişi yaşandı. Diğer yatırımlarda 2020 yılı Mayıs ayından bu yana 7,3 milyar Dolar ile en yüksek sermaye girişi kaydedildi.

2021 yılı Ağustos ayında rezerv varlıklarda 13,2 milyar Dolar artış gerçekleşti. 12 aylık kümülatifte ise, 34,4 milyar Dolara ulaştı. Ağustos ayında net hata ve noksan kaleminde 4,5 milyar Dolar ile sermaye girişi gerçekleşti. 2021 yılı Ocak-Ağustos döneminde 13,5 milyar Dolar kaydedildi.

Önümüzdeki ayda da dış ticaret açığındaki daralmanın devam etmesi, turizm ve taşımacılık gelirlerinin pozitif seyretmesi, güçlü ihracat performansının süregelmesi öngörülmektedir. Bu bağlamda bu kalemlerin cari dengedeki olumlu görünümünü desteklemeye devam edeceği tahmin edilmektedir. Bunun yanı sıra petrol ve küresel emtia fiyatlarındaki yükselişler cari denge üzerindeki riskler olarak görülmektedir.

DIŞ TİCARET VERİLERİ (AĞUSTOS 2021)

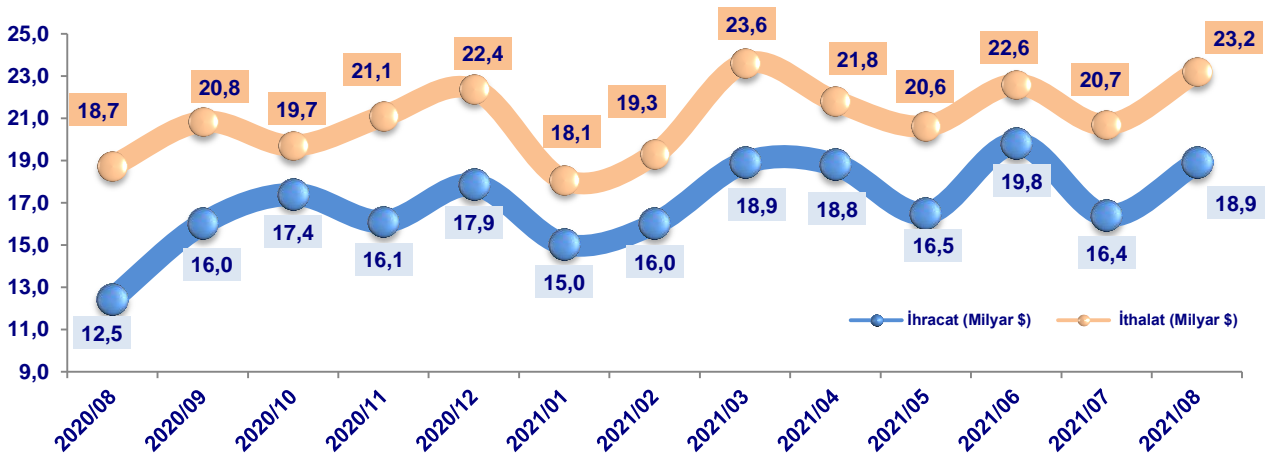
İhracat 2021 yılı Ağustos ayında, geçen yılın aynı ayına göre %51,9 artarak 18,9 milyar Dolar, ithalat %23,6 artarak 23,2 milyar Dolar olarak gerçekleşti. Aynı dönemde dış ticaret açığı -4,3 milyar Dolar oldu.

(Milyar Dolar)	İhracat (FOB)		İthalat (CIF)		Dış Ticaret Dengesi		Ara Malları (Hammadde) İthalatı	
	Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)
Ocak-Ağustos 2020	102,4	-12,9	135,4	-1,1	-33,0	70,1	102,2	-4,0
Ocak-Ağustos 2021	140,2	36,9	170,0	25,2	-29,8	-9,8	129,9	27,2
Ağustos 2020	12,5	-5,3	18,8	20,5	-6,3	173,9	14,4	17,1
Ağustos 2021	18,9	51,9	23,2	23,6	-4,3	-32,4	18,4	27,6

2020 yılı Ağustos ayında %41,3 olan Avrupa Birliği'nin (AB) ihracattaki payı, 2021 yılı Ağustos ayında %41,1'e düştü. AB'ye yapılan ihracat %51,1 oranında artarak 7,7 milyar Dolar, AB'den yapılan ithalat ise %28,2 oranında artarak 7,2 milyar Dolar olarak kaydedildi.

Fasıllar düzeyinde en büyük ihracat kalemi; "motorlu kara taşıtları (2,0 milyar \$)" olurken bu fasılı, "demir ve çelik (1,8 milyar \$)", "kazanlar, makinalar (1,8 milyar \$)", ve "elektrikli makina ve cihazlar (975 milyon \$)" izledi. En yüksek ithalat yapılan fasıllar ise; "mineral yakıtlar, mineral yağlar (4,4 milyar \$)", "kazanlar, makinalar (2,6 milyar \$)", "demir ve çelik (2,6 milyar \$)" ve "elektrikli makina ve cihazlar (1,6 milyar \$)" oldu.

2021 yılı Ağustos ayında İzmir'in ihracatı yıllık bazda, %44,6 oranında artarak 1,3 milyar Dolar, ithalatı da %45,5 oranında artarak 944 milyon Dolar olarak gerçekleşti.

TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER TABLOSU: TÜRKİYE

GÖSTERGE ADI	2018	2019	2020	SON VERİLER		
				2020/IV	2021/I	2021/II
BÜYÜME						
GSYH (Cari Fiyatlarla) (Milyar \$)	797	761	717	192	188	189
Kişi başı Milli Gelir (\$)	9.793	9.208	8.597	-	-	-
Büyüme Oranı (Zincirlenmiş Hacim End. göre) (%)	3,0	0,9	1,8	6,2	7,2	21,7
İmalat Sanayi (Zincirlenmiş Hacim End.) (%)	1,1	-2,3	2,1	12,4	12,4	43,4
İŞGÜCÜ VE İSTİHDAM				Haz.21	Tem.21	Ağu.21
İstihdam Edilen Kişi Sayısı (Milyon Kişi)	28,7	27,5	27,1	28,6	28,7	28,7
İstihdam Oranı (%)	47,4	42,9	42,9	44,9	45,1	45,0
İşsiz Sayısı (Milyon Kişi)	3.537	4,2	4,4	3,4	3,9	4,0
İşsizlik Oranı (%)	11,0	12,7	13,4	10,6	12,0	12,1
Tarım Dışı İşsizlik Oranı (%)	12,9	14,6	15,3	12,3	13,9	14,2
ENFLASYON (%)				Tem.21	Ağu.21	Eyl.21
Yİ-ÜFE (yıllık)	33,6	7,4	25,2	44,9	45,5	44,0
YD-ÜFE (yıllık)	33,5	8,9	37,6	41,9	30,8
TÜFE (yıllık)	20,3	15,0	16,2	19,0	19,3	19,6
DIŞ TİCARET (Milyar \$)				Haz.21	Tem.21	Ağu.21
İhracat	177	181	169	19,8	16,4	18,9
İthalat	231	210	219	22,6	20,7	23,2
Dış Ticaret Dengesi	-54	-30	-50	-2,9	-4,3	-4,3
Cari İşlemler Dengesi	-21,7	6,8	-37,2	-1,2	-923 (Milyon \$)	528 (Milyon \$)
TEŞVİKLİ YATIRIMLAR				Haz.21	Tem.21	Ağu.21
Teşvikli Yatırımlar (Milyar TL)	186	175	259	17,4	14,9	17,0
Teşvikli Yatırımlar (Belge Adedi)	5.758	5,639	10.465	1.032	671	927
ULUSLARARASI DOĞRUDAN YATIRIMLAR				Haz.21	Tem.21	Ağu.21
Yatırım Tutarı (Milyon \$)	6.774	5.878	5.791	470	1.045	264
KURULAN-KAPANAN ŞİRKETLER (Bin Adet)				Haz.21	Tem.21	Ağu.21
Kurulan Şirket Sayıları	121	109	133	12	8	11
Kapanan Şirket Sayıları	32	33	39	3	2	3
DÖVİZ POZİSYON AÇIĞI (Milyar \$)				May.21	Haz.21	Tem.21
Reel Kesimin Döviz Pozisyon Açığı	-174,5	-143,9	-122,9	-132,8	-130,0	-126,7
BORÇLANMA (Milyar \$)				2020-III	2021-I	2021-II
Dış Borç Stoku	442,6	434,2	450,1	435,1	430,7	446,4
Kamu	139,9	156,9	173,2	166,4	176,7	179,8
Özel	296,8	268,8	255,4	247,7	231,3	239,5
KREDİLER (Milyar \$)				2021/I	2021/II	Ağu.21
Özel Sektörün Yurtdışından Sağladığı Kredi Borcu	223,6	188,8	173,5	170,0	173,7	173,3
SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ (Takov. Etk. Arındırılmış)				Haz.21	Tem.21	Ağu.21
Toplam Sanayi (%)	1,3	-0,5	1,6	24,1	9,7	13,8
İmalat Sanayi (%)	1,2	-0,6	1,8	25,0	9,0	14,2
KAPASİTE KULLANIMI (%)				Tem.21	Ağu.21	Eyl.21
Kapasite Kullanım Oranı	76,8	75,9	71,8	76,7	77,1	78,1
GÜVEN ENDEKSLERİ				Tem.21	Ağu.21	Eyl.21
Reel Kesim Güven Endeksi	101,4	100,4	98,2	114,8	113,9	113,4
Tüketici Güven Endeksi	87,8	79,7	81,0	79,5	78,2	79,7
Ekonomik Güven Endeksi	97,4	92,5	88,8	100,1	100,8	102,4
SANAYİ CİRO ENDEKSİ				Haz.21	Tem.21	Ağu.21
Sanayi Ciro Endeksi	183,9	207,4	247,9	407,7	396,3	410,1
ELEKTRİK ENERJİSİ				May.21	Haz.21	Tem.21
Elektrik Enerjisi Üretimi (Mwh)	295,7	294,3	294,1	23,9	25,6	29,6
Elektrik Enerjisi Tüketimi (Mwh)	233,6	229,6	233,4	19,5	20,9	21,9
MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇESİ (Milyar TL)				Tem.21	Ağu.21	Eyl.21
Bütçe Dengesi	-72,8	-124,7	-138,9	-45,8	40,8	-23,6
PROTESTOLU SENET				Haz.21	Tem.21	Ağu.21
Protesto Edilen Senet Sayısı (Bin Adet)	938	916	572	36	35	33
Protesto Edilen Senet Tutarı (Milyon TL)	1.622	1.905	1.568	134	104	126
KARŞILIKSIZ ÇEK (Bin Adet)				Haz.21	Tem.21	Ağu.21
Karşılıksız işlemi yapılan Çek Adedi	589	542	195	30.967	12.095	17.189
Karşılıksız işlemi yapıldıktan sonra ödenen Çek Adedi	181	173	66	6.415	1.707	1.524
BORSA VE DÖVİZ				Tem.21	Ağu.21	Eyl.21
BIST 100 Endeksi	1.282	1.098	982	1.393	1.472	1.406
Dolar/TL	4,81	5,67	7,01	8,61	8,48	8,51
İmalat PMI Endeksi	48,0	47,5	50,0	54,0	54,1	52,5

Kaynak: TÜİK, TCMB, RISK MERKEZİ, BUMKO, T.C. TİCARET BAKANLIĞI, T.C. SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI, BORSA İSTANBUL, TOBB, TEİAŞ-EPDK

TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER TABLOSU: İZMİR

GÖSTERGE ADI	2018	2019	2020	SON AYLIK VERİLER		
NÜFUS-GÖÇ				YILLIK OLARAK AÇIKLANMAKTADIR.		
Nüfus (Bin)	4.320	4.367	4.395			
Nüfusun TR Nüfusu İçindeki Payı (%)	5,3	5,3	5,3			
Nüfus Artış Hızı (%)	9,5	10,8	6,3			
TR Nüfus Artış Hızı (‰)	14,7	13,9	5,5			
Net Göç Hızı (‰)	3,0	4,9	-			
İŞGÜCÜ VE İSTİHDAM						
İstihdam Edilen Kişi Sayısı (Bin Kişi)	1.663	1.620	1.491			
Sanayi İstihdamının Payı (%)	32,4	31,0	33,4			
Kadın İstihdamı (Bin Kişi)	540	534	478			
Kadın İstihdamının Oranı (%)	32,5	32,9	32,1			
İşsiz Sayısı (Bin Kişi)	265	307	307			
İşsizlik Oranı (%)	13,8	16,0	17,1			
Tarım Dışı İşsizlik Oranı (%)	14,6	17,1	18,1			
TARIMSAL ÜRETİM						
Bitkisel Üretim Değeri (Milyon TL)	8.103	8.430	-			
Bitkisel Üretimin TR İçindeki Payı (%)	5,1	5,2	-			
KAMU YATIRIM TAHSİS PAYI (%)						
Kamu Yatırım Tahsis Payı (%)	2,3	3,5	-			
İSO 500 BÜYÜK İÇİNDEKİ ÜYELER						
Üye Sayısı	59	62	75			
ENFLASYON (%)						
TÜFE (yıllık)	20,4	12,4	14,5			
DIŞ TİCARET (Milyon \$)						
İhracat	12.265	12.169	11.597			
İthalat	10.586	8.676	8.465			
Dış Ticaret Dengesi	1.120	2.730	3.132			
İhracatın TR İhracatı İçindeki Payı (%)	6,1	5,9	6,8			
KAPASİTE KULLANIMI (%)						
Kapasite Kullanım Oranı	64	61	59			
PROTESTOLU SENETLER						
Protesto Edilen Senet Sayısı (Adet)	46.690	49.799	32.749			
Protesto Edilen Senetlerin TR İçindeki Payı (%)	5,0	5,4	5,7			
Protesto Edilen Senet Tutarı (Milyon TL)	985	1.203	581			
TEŞVİKLİ YATIRIMLAR						
Belge Adedi	326	276	535			
Yatırım (Milyon TL)	13.120	5.692	12.205			
Teşvikli Sabit Yatırımların TR İçindeki Payı (%)	8,3	4,2	5,1			
Bölgesel Yatırımların TR İçindeki Payı (%)	5,9	5,4	5,5			
MALİ / FİNANS						
Bütçe Gelir/Gider	4,6	4,3	4,4			
Vergi Gelirlerinin TR İçindeki Payı (%)	12,0	12,5	11,5			
BANKACILIK						
Mevduatın Krediye Dönüşüm Oranı (%)	110,5	105,4	102,4			
Toplam Mevduatların TR İçindeki Oranı (%)	5,8	5,7	5,8			
Toplam Kredilerin TR İçindeki Oranı (%)	5,0	5,1	5,2			
KURULAN-KAPANAN ŞİRKETLER						
Kurulan Şirket Sayısı	4.977	5.098	6.274			
Kurulan Şirketlerin TR İçindeki Payı (%)	5,8	6,1	6,2			
Kapanan Şirket Sayısı	799	904	939			
Kapanan Şirketlerin TR İçindeki Payı (%)	6,4	6,9	6,1			
MARKA-PATENT SAYISI						
Marka Tescil Sayısı (Adet)*	5.460	4.585	5.348			
Marka Tescil Sayısının TR İçindeki Payı (%)	6,7	6,4	6,2			
Patent Tescil Sayısı (Adet)*	135	65	89			
Patent Tescil Sayısının TR İçindeki Payı (%)	4,8	3,3	4,1			
TURİZM						
Yabancı Turist Sayısı (Bin Kişi)	946	1.223	297			
Yabancı Turist Sayısının TR İçindeki Payı (%)	2,4	2,7	2,3			
MOTORLU KARA TAŞITLARI						
Motorlu Kara Taşıtlarının TR İçindeki Payı (%)	6,1	6,2	6,2			
SON AYLIK VERİLER						
YILLIK OLARAK AÇIKLANMAKTADIR.						
Tem.21	Ağus.21	Eylül.21				
19,0	19,3	19,0				
Haz.21	Tem.21	Ağus.21				
1.368	1.124	1.348				
980	853	944				
387	271	404				
6,9	6,8	7,1				
2020-IV	2021-I	2021-II				
61	63	61				
Haz.21	Tem.21	Ağus.21				
2.547	2.426	2.227				
7,0	6,9	6,7				
177	54	39				
Haz.21	Tem.21	Ağus.21				
61	32	51				
571	1.058	1.379				
3,4	7,1	9,9				
4,3	4,1	8,1				
Tem.21	Ağus.21	Eylül.21				
4,4	4,7	4,7				
11,3	11,2	11,4				
2020-IV	2021-I	2021-II				
102,4	102,3	96,4				
5,8	5,8	5,8				
5,2	5,2	5,1				
Haz.21	Tem.21	Ağus.21				
625	403	594				
6,5	6,0	6,7				
71	71	91				
5,8	6,9	6,9				
Haz.21	Tem.21	Ağus.21				
896	666	840				
6,1	6,6	6,7				
30	30	27				
5,5	7,4	5,6				
Haz.21	Tem.21	Ağus.21				
59	156	127				
2,9	3,6	3,2				
Haz.21	Tem.21	Ağus.21				
6,2	6,2	6,2				

Estonya'nın Sektörel Yapısı

Dünyada hangi sektörlerde lider?

Nüfusu: 1,3 milyon kişi

Milli Geliri: 31 milyar \$

Kişi başı Milli Geliri: 23 bin \$

Küresel Endekslerde Estonya

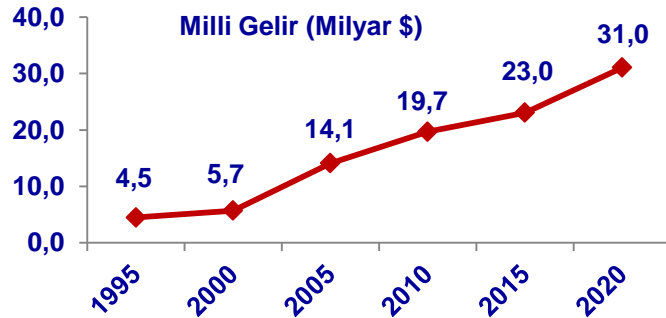
- PISA Değerlendirmesinde 5./72
- İş Yapma Kolaylığı Endeksinde 18./190
- Küresel İnovasyon Endeksinde 20./132
- Cinsiyet Eşitliği Endeksinde 21./190
- Küresel Dijital Rekabet Endeksinde 25./63
- İnsani Gelişmişlik Endeksinde 29./190
- Küresel Rekabet Endeksinde 31./141

İHRACATTA YENİ ROTALAR

ESTONYA

250 yıl boyunca, önce Çarlık Rusya'nın ardından Sovyetler Birliği'nin hakimiyetinde kalan Estonya, 1991'de bağımsızlığını kazanmasının ardından hızlı bir kalkınma sürecine girerek, eğitimde ve dijitalleşmede dünya liderlerinden biri haline geldi ve geleceğin ülkesi olarak nitelendirilmeye başlandı.

Estonya'nın İhracatı → 17 milyar \$
Estonya'nın İthalatı → 18 milyar \$

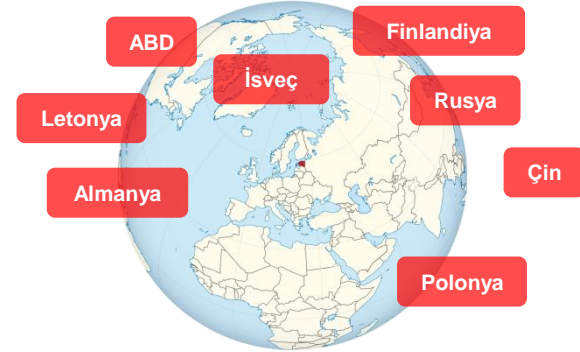
En çok ne ihraç ediyor?

- Elektrikli makineler
- Mineral yakıtlar
- Orman-ahşap ürünleri
- Makine ve bilgisayarlar
- Mobilya ürünleri
- Motorlu taşıtlar
- Demir-çelik

En çok ne ithal ediyor?

- Elektrikli makina aksamaları
- Mineral yakıtlar
- Makine ve ekipmanları
- Motorlu taşıtlar
- Plastik ürünleri
- Eczacılık ürünleri
- Demir-çelik

Estonya'nın
En Büyük Ticaret Partnerleri Kim?

Estonya'nın En Değerli Markaları

REPUBLIC OF ESTONIA
E-RESIDENCY

Estonya'ya İhracat ve Yatırım Fırsatları Türkiye'den firmalar Estonya'ya ne ihraç edebilir?

Potansiyel Sektörler

- İlaç ve kimya ürünleri
- Tarım ve hayvancılık ürünleri
- Demir-çelik ve metal ürünleri
- Makine ve aksamları
- Elektrik-elektronik ürünleri
- Ağaç ve orman ürünleri

Estonya'ya Ticaret ve Yatırım Fırsatlarının EN'leri

- AB üyesi olması itibarıyla AB pazarına giriş imkanı
- Çeşitlendirilmiş ve çok yönlü bir ekonomi
- Güçlü dijital ve teknolojik altyapı
- Endekslerdeki gücü
- Girişimcilere ve yatırımcılara e-vatandaşlık imkanı
- İnsani gelişmişlik standartlarının yüksekliği

Türkiye – Estonya Ticaret Profili

2020 itibarıyla

Türkiye Estonya'ya 79 milyon \$ ihracat
Türkiye Estonya'dan 166 milyon \$ ithalat
gerçekleştirdi.

Estonya'ya en çok ne ihraç ediyoruz? **Estonya'dan en çok ne ithal ediyoruz?**

- Metal yapı malzemeleri
- Demir-çelik ürünleri
- Motorlu kara taşıtları
- Giyim eşyası
- Makinalar
- Bitkisel ürünler
- Medikal ürünler
- Makina aksamaları
- Ağaç ürünleri
- Kimyasal maddeler

TÜRKİYE - ESTONYA EKONOMİK İLİŞKİLERİ

1924'te imzalanan dostluk anlaşması, ikili resmi ilişkilerin temelini oluşturmuş, Estonya'nın 1991'de S.S.C.B.'den bağımsızlığını elde etmesinin ardından yeniden canlılık kazanmıştır. Son yıllarda gerçekleştirilen resmi diplomatik ziyaretlerde, ekonomik ve ticari işbirliğinin güçlendirilmesine vurgu yapılmıştır.

İKİLİ TİCARİ ANLAŞMALAR

Bölgesel Ticaret Anlaşması
Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması
Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması

Estonya'ya Ne İhraç Edilebilir? Ürün Örnekleri

İlaç ve ilaç
bileşenleri

Makina
aksamları

Ses ve video
kayıt cihazları

Dokuma
kıyafetler

Sıcak mamul
demir-çelik

Hayvansal
ürünler

Balık ürünleri

Bataryalar

Elektronik
aksamlar

Yatırımda Fırsat Vaat Eden Endüstriler

Bilişim

Elektronik

Makinalar

Siber güvenlik

Sağlık

Endüstriyel dijitalleşme

Sanayi 4.0 yatırımları

Estonya İhracat ve Yatırım Hakkında Daha Fazla Bilgi İçin

➤ T.C. Ticaret Bakanlığı Kolay İhracat Platformu
(<https://www.kolayihracat.gov.tr/ulkeler/estonya>)

➤ Estonya Yatırım Ajansı
(<https://investinestonia.com/>)

EBSO ARAŞTIRMA

Hazırlayan

Türker ADAKALE

Aslıhan ALGAN

Sorumlu Yönetici

Özdem EKİNCİ

İletişim: arastirma@ebso.org.tr

Aylık Ekonomi Bülteni'nin geçmiş sayılarına, <http://www.ebso.org.tr/tr/dosyalar/yayinlar/aylik-ekonomik-bulten> adresinden erişebilirsiniz.

YASAL UYARI

Bu rapor Odamız tarafından kamuya açık uluslararası ve ulusal ölçekli kaynaklardan elde edilen bilgiler ve veriler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmaktadır.

Raporda yer alan metinler ve veriler sadece bilgilendirme amaçlıdır. Hazırlanan bu raporda Ege Bölgesi Sanayi Odası hiçbir şekilde yatırım ve alım-satım hususlarında tavsiyede bulunma amacı gütmemektedir.

Rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Ege Bölgesi Sanayi Odası hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Ege Bölgesi Sanayi Odası'nın telif hakkı olup, Odamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz.

Tüm haklarımız saklıdır.

EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI
AEGEAN REGION CHAMBER OF INDUSTRY

www.ebso.org.tr

EBSO'yu sosyal medyadan takip etmek için ilgili logoyu tıklayabilirsiniz.

Twitter

Instagram

Facebook

LinkedIn

Youtube

